

Maak ik een ontbijt klaar voor mijn onenightstand?

Een gesprek met Kevin Strubbe

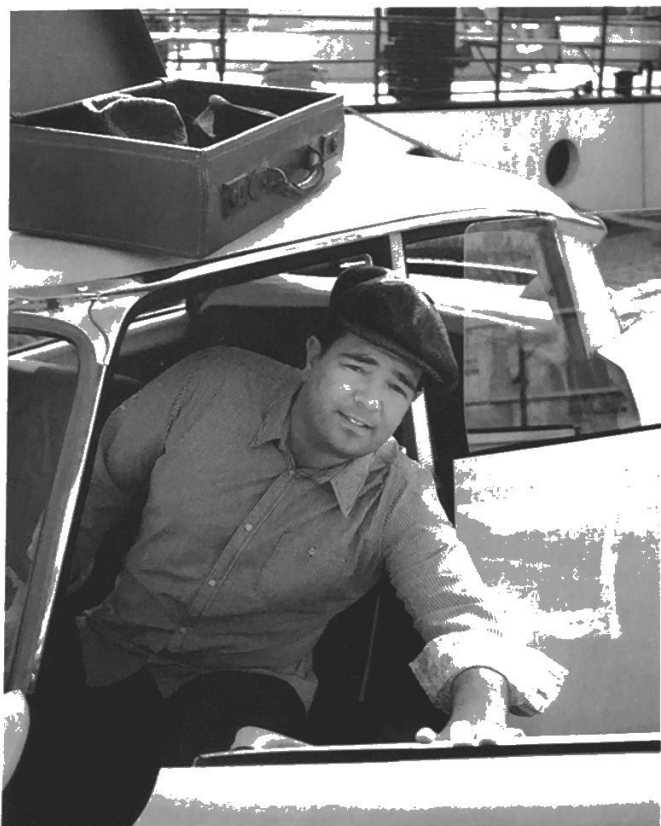
BIJ ETIQUETTE DENKEN WE NOG TE VAAK ENKEL AAN BESTEKREGELTJES EN KLEDINGSVOORSCHRIFTEN; AAN EEN OUDE MAN MET EEN STRIKJE EN EEN KIJVEND VINGERTJE, DIE ONS KOMT VERTELLEN WAT ALLEMAAL NIET KAN. ETIQUETTESPECIALIST KEVIN STRUBBE WIL VAN DIT OUBOLIGE IMAGO AF EN ONTVING ONS BIJ HEM THUIS VOOR EEN ETENTJE EN EEN GOED GESPREK OVER MODERNE OMGANGSVORMEN.

Ward De Baene

vrijzinnig humanistisch consultant huisvandeMens Eeklo

Ann Michiels

vrijzinnig humanistisch consultant huisvandeMens Eeklo

KEVIN STRUBBE

Vanwaar uw passie voor etiquette?

Veel mensen vinden dat een beetje raar. Ze associëren etiquette met uit de mode geraakte regeltjes die je alleen nodig hebt als je wordt uitgenodigd voor een zeer chique gelegenheid, zoals een huwelijk of een galabal. Niettemin is etiquette, hoe ouderwets het woord zelf misschien ook klinkt, iets dat onontbeerlijk is geworden. We leven immers met altijd maar meer mensen op een kleine oppervlakte. Als we geen rekening houden met afspraken, normen en regels, wordt samenleven erg moeilijk. Het mag dus duidelijk zijn dat etiquette meer is dan de 'vorm' en veel meer behelst dan stijltips en bestekregeltjes, etiquette heeft vooral te maken met beleefdheid en respect voor elkaar.

In deze tijd van normvervaging en individualisme hebben veel mensen nood aan een houvast en etiquette kan daarvoor zorgen. Het gaat hier niet om verplichtingen, maar om richtlijnen die het omgaan met elkaar vergemakkelijken en vooral aangenamer maken. Veel moderne ouders willen hun kinderen dan ook (opnieuw) 'waarde(n)vol' opvoeden en hen omgangsvormen bijbrengen.

Ook in de bedrijfsweld, waar contacten met klanten en zakenrelaties alsmear belangrijker worden, heeft etiquette een belangrijke plaats ingenomen. Niemand wil immers een deal verliezen omdat de medewerker zich niet weet te gedragen aan tafel of zich geen houding weet te geven op een receptie. Het kennen van de etiquetteregels zorgt ervoor dat je je vrijer en succesvoller kan bewegen in de maatschappij omdat het een groot deel van je onzekerheden wegneemt.

Mensen krijgen ruzie in de trein omdat een van hen erg luid door zijn gsm staat te roepen en dat de andere ergert, automobilisten geraken slaags omdat de ene de parkingplaats afnam waarop de andere dacht recht te hebben. Veel ruzies en frustraties kunnen worden vermeden door een gezonde dosis verdraagzaamheid, maar ook 'weten hoe we met elkaar moeten omgaan' is een basisbehoefte die we van kindsbeen af zouden moeten meekrijgen.

Etiquette is weer hip?

Absoluut, de belangstelling voor etiquette neemt zeker toe. Ik denk dat het voor een stuk een tegenreactie is op de vrijheid-blijheidmentaliteit van de jaren zestig. Ik stel vast dat de

nieuwe generatie ouders terug wil naar de regels, naar de afspraken. Ze doen dat natuurlijk op een andere manier dan vroeger: met de liniaal op de vingers tikken op school is er gelukkig niet meer bij. Voor mij is het belangrijk om bij elke regel aan te geven waarom die er is en hoe die regel je kan helpen. Vroeger kregen kinderen op hun "Waarom?" simpelweg een "Daarom", maar de jeugd is nu eenmaal kritischer geworden. Een wijnglas pak je aan de bovenkant van de steel beet en nooit bij de kelk. Zo plaats je geen vette vingers op het glas en zo warm je bovendien niet ongewild de drank op. Ik heb een tijd mijn schouders gezet onder kook- en etiketkampen voor jongeren en die waren zeer populair. Tijdens die kampen werden jongeren ondergedompeld in de kunsten van het koken en de etiquette. Ook vanuit het bedrijfsleven is er een stijgende vraag naar trainingen rond etiquette. Bedrijfsleiders zeggen me: "Wat helpt het als wij investeren in de opleiding van onze mensen en daar enorme budgetten tegenaan gooien, maar als wij op het einde van de rit nog onze deal, ons contact, ons gezicht verliezen omdat mensen niet weten hoe ze zich moeten gedragen?"

Ook de commotie die ontstond toen Bart De Wever zonder das naar de koning trok, wijst in die richting. Etiquette wint opnieuw aan belang. Alle media brachten het nieuws en iedereen sprak er over. Dat wil dan toch zeggen dat zoiets niet op prijs wordt gesteld. Veel mensen zien dat als een gebrek aan respect.

De etiquette van vandaag is niet dezelfde als die van vroeger?

Dat klopt, de omgangsvormen veranderen voortdurend. Vroeger kon je bijvoorbeeld boeken volschrijven over etiquette en bloemen. Elk soort bloem, elke kleur had een symbolische betekenis. Wit stond voor zuiverheid, rood voor hartstocht... Die symboliek heeft de laatste jaren zo aan populariteit ingeboet dat weinigen er nog de betekenis van kennen. Toch valt er ook nu nog wat te zeggen over het schenken van bloemen. Als je morgen wordt uitgenodigd voor een wat formeler etentje of de opening van een zaak, geef je de gastvrouw geen bloemen. Ze zal te druk bezig zijn met het ontvangen van de gasten en eventueel met de mantels aan te nemen, drankjes te serveren enzovoort. Je kan dan beter een boeket vooraf laten bezorgen of een bloemstuk schenken omdat de gastvrouw daar geen werk mee heeft. Dat is moderne etiquette: durven afscheid nemen van de oude etiketteregeltjes aan de ene kant en nadenken over nieuwe omgangsvormen aangepast aan onze moderne maatschappij. We moeten de klassieke etiketteregels durven interpreteren en omzetten naar onze huidige context.

Moderne etiquette, zo lazten wij in uw boek, gaat niet enkel over gsm- of internetetiquette maar ook over respectvol omgaan met je onenightstand of met je ex-partner

Inderdaad. Etiquette in het gezin, etiquette tijdens een echtscheiding, etiquette tijdens het eerste afspraakje of een

onenightstand, het klinkt allemaal een beetje gek. Eigenlijk is etiquette een zwaar woord voor wat we ook wel eens 'omgangsvormen' noemen. Het woord etiquette doet de jeugd al gauw denken aan allerhande belerende wetten en regeltjes, maar niets is minder waar. Zeker niet als we onderwerpen aansnijden waar het gezin en menselijke relaties centraal staan, zijn de vele omgangsregels er niet om ons het leven moeilijker te maken. Integendeel, ze helpen ons om vlotter om te gaan met elkaar. Bovendien zorgen ze ervoor dat we beter kunnen inschatten hoe iemand anders gaat reageren en hoe er wordt

verwacht dat we zelf reageren. De etiquette, zeker binnen menselijke relaties, is vooral gebaseerd op respect. Of het nu gaat om een liefdesrelatie, een burenelatie of een hechte vriendschapsrelatie, de bedoeling is om met elkaar op een waardevolle manier om te gaan, altijd met de bedoeling elkaar in ere te houden en vooral niet te kwetsen.

Helaas eindigt bijna één op de twee huwelijken in een echtscheiding. Eén op de drie kinderen heeft dan ook gescheiden ouders. Voor hen is de overgang van een traditioneel gezin naar een eenoudergezin of naar co-ouderschap vaak erg belastend. Ik vind het dan ook belangrijk om in een modern etiquetteboek enkele tips mee te geven om die overgang voor kinderen gemakkelijker te maken.

Kan u enkele voorbeelden geven van goed ouderschap na een echtscheiding?

Dat gaat over heel voor de handliggende zaken: kraak de andere ouder niet af waar de kinderen bij zijn, probeer affectie niet te kopen door je kinderen met cadeautjes te overladen, vraag je kinderen niet om partij te kieren voor één van de ouders, beschimp de nieuwe partner van je ex niet waar je kinderen bij zijn, wees bereid om een eerlijk antwoord te geven op de vragen van je kinderen, zonder daarbij in te gaan op onprettige details...

En de onenightstand?

Zo'n hoofdstukje over de onenightstand neem ik op als teaser. Ik vind het belangrijk om aan te tonen dat etiquette over meer gaat dan over tafelmanieren alleen. Etiquette hoeft niet oubollig te zijn. De onenightstand maakt deel uit van onze huidige samenleving. Hij heeft waarschijnlijk evenveel voorstanders als tegenstanders. Ik raad het niet aan voor mensen die een partner hebben, maar wie vrij is, beslist zelf. Op elk moment beleefd durven zijn, daar gaat het om. Als je je, ook bij de onenightstand, aan een paar afspraken houdt, laat je alvast geen gekwetste ziel achter.

Vrij veilig, schep geen valse verwachtingen, wees niet enkel gastvrij in bed, maar bied je partner ook iets te drin-

ken aan. Maak nooit de fout om iemand 's ochtends gehaast de deur uit te werken, zorg op z'n minst voor een lekker ontbijt. Als je om één of andere reden toch beslist er tussenuit te glippen om een uur of zes 's ochtends, laat dan een briefje achter met enkele lieve woorden, bijvoorbeeld: "Je was geweldig vannacht!" Hou je Kamasutra-kunstjes voor jezelf en maak je partner niet belachelijk door achteraf 'uit bed te praten'.

In de Verenigde Staten daarentegen gaat men het cadeau onmiddellijk aannemen en dan even wegzetten. Amerikanen gaan tien minuten, een kwartier wachten en dan het cadeau openmaken. Op die manier tonen ze hun geduld. Ze willen onderstrepen dat ze niet gulzig, niet hebberig zijn.

In Japan ten slotte gaat men het geschenk aannemen en wegzetten. Het cadeau wordt pas opengemaakt als alle

Tips voor een geslaagde coming-out, handvaten voor een romantisch eerste afspraakje, ideeën rond respectvol omgaan met dementerenden, dat alles kunnen we nalezen in uw boek. Hoe zit het met culturele verschillen?

De culturele verschillen zijn inderdaad groot. Het geschenk is daar een goed voorbeeld van. Als je bij ons een cadeau krijgt, maak je dat best meteen open. Wij interpreteren uitstel immers als desinteresse. Door het uitstellen van het openen van een geschenk lijkt het alsof de ontvanger niet blij is een geschenk te krijgen.

gasten weg zijn. Alles wat te maken heeft met gezichtsverlies en eergevoelens is in deze cultuur enorm belangrijk. Door het geschenk pas na afloop van het bezoek te openen, vermijden ze de schenker te kwetsen doordat bijvoorbeeld teleurstelling op hun gezicht zou af te lezen zijn.

Het valt op hoe respect voor de ander in elke cultuur het uitgangspunt is, maar dat dit door elke cultuur op een andere manier wordt ingevuld. En dat maakt de studie van omgangsvormen ook zo interessant.

Ik mag af en toe lesgeven aan de 'European School of Protocol' in Brussel. Dat is voor mensen die hier op een ambassade of voor de Europese Unie komen werken. Ze krijgen onder anderen een stoomcursus omgangsvormen. Een paar weken geleden ontmoette ik zo een Spanjaard. Hij vertelde hoe geschokt hij en zijn vrouw waren geweest na het bijwonen van een Belgische begrafenis. In Spanje gaat iedereen nog volledig in het zwart gekleed, de vrouwen vaak nog met een voile voor het gezicht. Maar het meest geschrokken was die man van wat hij 'het feestje achteraf' noemde. Die koffietafel begreep hij echt niet. Hij kon er niet bij dat mensen een half uur na de plechtigheden gezellig samen zaten te kletsen met een biertje erbij. "In mijn familie komen we met de dichtste familieleden thuis samen om gezamenlijk een potje te huilen."

Dat vind ik net leuk aan etiquette, die verscheidenheid. Hoe dikwijls schofferen wij niet de lokale bevolking als we op reis gaan? Niet bewust maar uit onwetendheid. Ik vind het belangrijk om niet alleen na te denken over welke zonnebril, welke zwembroek je gaat meenemen naar je vakantiebestemming, maar om ook even te kijken naar de omgangsvormen in dat land. Hoe gaan mensen daar met elkaar om? Wat zijn daar de gevoeligheden?

Ziet u hiervoor een rol weggelegd in het onderwijs?

Ja, absoluut. Ik pleit ervoor dat etiquette een verplicht vak wordt in het lessenpakket van de basisscholen en de middelbare scholen. Als we jongeren van kindsbeen af leren hoe ze moeten omgaan met anderen, creëer je meer begrip en meer verdraagzaamheid, net waar onze maatschappij zo'n nood aan heeft.

Zijn het dan alleen de jongeren die niet (meer) weten hoe het hoort?

Zeker niet. Als ik ga spreken voor een wat ouder publiek en er wordt geklaagd over jongeren die hun plaats niet afstaan op de bus dan plaag ik ook wel eens. Dan zeg ik dat bepaalde plaatsen inderdaad voorbehouden zijn voor mensen die niet goed te been zijn. Dat kan een oud vrouwtje zijn, maar dat kan evengoed een gast van veertien zijn met een volle boekentas en een gebroken been of een vrouw van 22 jaar met een baby op de arm.

Als zestigplusser heb je de mogelijkheid om gebruik te maken van het openbaar vervoer aan sterk verminderde tarieven of soms zelfs helemaal gratis. Het is vaak gemakkelijker als je bijvoorbeeld 's middags de bus neemt om boodschappen te doen in plaats van om vier of vijf uur, wanneer de bussen zijn volgeladen met mensen die van hun school of werk komen. Zij hebben vaak niet de keuze om op een ander tijdstip te reizen. Respect moet altijd van twee kanten komen.

Wat wil u ons tot slot nog meegeven?

Ik hoop dat het duidelijk is geworden dat etiquette veel verder gaat dan tafelmanieren en het dragen van de juiste kleren. Etiquette bevordert de communicatie tussen mensen zonder dat we constant op onze hoede moeten zijn of toneel moeten spelen.

Onthoud dat 'gaan eten' bijvoorbeeld een gezellige gebeurtenis hoort te zijn, die niet constant moet worden onderbroken door allerhande regelnevel. Het is nog altijd belangrijker om aangenaam gezelschap te zijn dan om punctueel alle mogelijke etiquettevoorschriften te volgen. Niettemin kunnen goede tafelmanieren er mee voor zorgen dat anderen, en jezelf, ten volle genieten van de maaltijd en elkaar.

Het enige wat ik eigenlijk vervelend vind aan het feit dat ik met etiquette bezig ben, is dat mensen die mij nog niet kennen in mijn buurt zenuwachtig worden en zich gedwongen aan de regeltjes gaan houden. Terwijl ik nu net die ongedwongenheid zo belangrijk vind.

Dat gaf ik ook altijd mee aan die jongeren van de etiquettekampen. Als we de laatste avond samen op restaurant gingen, vroeg ik hen wat het belangrijkste was dat we geleerd hadden. En dan kreeg je van alles: niet je schoenen uitdoen onder tafel, niet met de mond open eten, niet met je bestek spelen... En dan zei ik altijd dat ik blij was dat ze dat allemaal nog wisten maar dat het allerbelangrijkste was dat wij zouden genieten en een hele toffe avond zouden hebben. En dat zoiets jammer genoeg pas mogelijk was als iedereen zich aan een paar regeltjes hield. Dat is nu net etiquette, dat iedereen kan genieten, dat iedereen een toffe avond heeft zonder dat het stijf of houterig over komt.

Hartelijk dank voor dit gesprek

Voor wie graag meer wil lezen zijn er de etiquetteboeken van Kevin Strubbe: 'Etiquette is Hip' (2006), 'Etiquette in het buitenland' (2009) en 'Moderne tafel-etiquette' (2010). Dat eerste boek is ondertussen uitgeverij, maar is gratis te downloaden via de website van Kevin Strubbe: www.culicconsulting.be

